

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

27

KRZYSZTOFOR

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

27

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Kraków 2009

Kolegium Wydawnicze Muzeum Historycznego Miasta Krakowa /

Editorial Board of the Historical Museum of the City of Kraków:

Michał Niezabitowski (przewodniczący / President), Anna Biedrzycka, Elżbieta Firlet, Ewa Gaczoł, Grażyna Lichończak-Nurek, Wacław Passowicz, Jacek Salwiński, Joanna Strzyżewska, Maria Zientara

„Krzysztofory” Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa /

“Krzysztofory” Scientific Bulletin of the Historical Museum of the City of Kraków

Redaktor / Editor:

Anna Biedrzycka

Współpraca redakcyjna / Co-editor:

Agata Drózdź

Projekt graficzny / Graphic design:

Monika Wojtaszek–Dziadusz

Okładka / Cover design:

Monika Wojtaszek–Dziadusz

Ilustracje / Illustrations:

Agencja Fotograficzna „Światowid”, MPWiK SA w Krakowie, Museo Nazionale della Montagna, Zakład Fotograficzny „I. Krieger”, Zakład Fotograficzny „Maria”

oraz / and

Ahodes 7, D. Bodzioch, J.E. Boucher, W. Dykas, M. Chrzanowska-Foltzer, H. Hermanowicz, Ł. Holcer, H. Jakóbczak, K. Kaczmarczyk, F. Klein, T. Kalarus, S. Kolowca, J. Korzeniowski, R. Korzeniowski, I. Krieger, J.A. Kuczyński, E. Lang, O. Link, D. Lulewicz, S. Mucha, A. Pióro, J. Podlecki, W. Sawicz, K. Skrzyński, M. Suchowiak, T. Stachów, M. Tokarczuk, B. Wereszczyński

Tłumaczenie z języka włoskiego artykułu Aldo Audisio / Translation of Aldo Audisio’s article from the Italian: Marta Burghardt

Tłumaczenie z języka angielskiego artykułu Gary’ego B. Nasha i Grahama Hodgesa / Translation of article by Gary B. Nash and Graham Hodges from the English: Maria M. Piechaczek-Borkowska

Tłumaczenie streszczeń na język angielski / Translation of summaries into English: Maria M. Piechaczek-Borkowska

Skład, przygotowanie do druku / Typesetting:

Jacek Łucki

ISSN 0137-3129

© Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kraków 2009

Wydawca / Published by: Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Rynek Główny 35

31-011 Kraków

tel. +48 12 422-32-64

www.mhk.pl

dyrekcja@mhk.pl

Nakład: 500 egz. / An edition of 500 copies

Spis treści

Contents

7	Jacek Salwiński	Przedmowa Foreword
		I. Kraków – czas okupacji 1939–1945 Kraków under Nazi Occupation 1939–1945
11	Aleksandra Skorek	Plakaty propagandowe Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej oraz Ligi Morskiej i Kolonialnej z lat 20. i 30. XX wieku Propagandist Posters of the Airborne and Antigas Defence League and the Maritime and Colonial League in the 1920s and 1930s
21	Maria Zientara	Krakowskie środowisko artystyczne w latach II wojny światowej Kraków Art Circles during World War II
47	Bartosz Ogórek	Ruch naturalny ludności parafii św. Kazimierza w Krakowie w latach II wojny światowej Natural Population Movement in St Casimir's Parish in Kraków during World War II
77	Tomasz Stachów	Profesor Stanisław Gawęda (1914–1994) – żołnierz września i działacz konspiracji w latach II wojny światowej Professor Stanisław Gawęda (1914–1994) – Soldier of the September Campaign and Activist of the Underground Movement during World War II
95	Anna Pióro, Tomasz Czapliński	Ucieczka kanałami z krakowskiego getta 13 marca 1943 roku Escape from the Kraków Ghetto through the Sewers on 13 March 1943
105	Dominik Lulewicz	Z dziejów krakowskiego węzła kolejowego – przebudowa i modernizacja w latach 1939–1945 From the History of the Kraków Railway Junction Point – Redevelopment and Modernization in the Period 1939–1945
129	Anna Czocher	Humor w okupowanym Krakowie Humour in the Nazi-Occupied Kraków
		II. Pozostałe artykuły Other Papers
139	Bogusław Krasnowolski	Krakowski Kazimierz w dobie upadku: od najazdu szwedzkiego (1655–1657) do dzieła Komisji Dobrego Porządku (1786–1791) i trzeciego rozbioru Polski (1795) Kazimierz – Kraków's Satellite Town – in the Era of Decline: from the Swedish Invasion (1655–1657) to the Work of the Commission of Good Order (1786–1791) and the Third Partition of Poland (1795)

- 159 _____ Gary B. Nash, Graham Hodges;
Los Angeles **Kościuszkowski i Jefferson: rzecz o zdradzonym honorze**
Kościuszkowski and Jefferson: Honour Betrayed
- 171 _____ Anna Gabryś **Kobiety w Krakowie – między społecznym wzorcem a prywatną aspiracją. Na przykładzie życia w salonach krakowskich od połowy XIX wieku do 1939 roku**
Women in Kraków – between Social Roles and Private Aspirations. A Study of Social Life in the Kraków Salons from the mid-19th Century to 1939
- 181 _____ Piotr Figiel **Uczniowie żydowscy w austriackim systemie szkolnictwa średniego na przykładzie Gimnazjum św. Anny w Krakowie w latach autonomii Galicji**
Jewish Students in the Austrian Secondary Education System: a Case Study of St Anne's Gymnasium in Kraków in the Period of Galicia's Autonomy
- 197 _____ Elżbieta Lang **Krakowskie pomniki. Pomnik Mikołaja Kopernika**
The Monuments of Kraków. Monument to Nicolaus Copernicus
- 213 _____ Robert Gawęł **Koszary Miejskiej Straży Pożarnej w Krakowie**
The Headquarters of the Municipal Fire Brigade in Kraków
- 227 _____ Teresa Kwiatkowska **Pomnik Grunwaldzki w Krakowie i jego dzieje w zbiorach fotograficznych Muzeum Historycznego Miasta Krakowa**
The Grunwald Monument in Kraków and its History in the Photographic Collection of the Historical Museum of the City of Kraków
- 243 _____ Marek Przeniosło **Polska Komisja Likwidacyjna w Krakowie 1918–1919 (władze, aparat urzędniczy i baza lokalowa)**
Polish Liquidation Committee in Kraków 1918–1919 (Authorities, Bureaucratic Apparatus and Offices)
- 257 _____ Maria Zientara **Artystki polskie i ich sztuka w latach 1900–1939. Cz. III. Przedstawicielki koloryzmu**
Maria Zientara, Polish Women Artists and Their Art in the Period 1900–1939. Part III. Representatives of Colourism
- 291 _____ Marta Chrzanowska-Foltzer **Odkrywanie krajobrazów południowej Francji – podróże kapistów w świetle badań, dokumentów i fotografii**
Discovering South French Landscapes – Kapists' Art Travels in the Light of Research, Documents and Photographs
- 307 _____ Magdalena Smaga **Twórczość Zygmunta Radnickiego po 1945 roku**
Zygmunt Radnicki's Art after 1945
- 321 _____ Aldo Audisio; Turyn **Wystawa szopek krakowskich w Turynie**
Exhibition of Kraków Nativity Scenes in Turin
- 323 _____ Genowefa Zań-Ograbek **Kronika konserwatorska. Pałac Pod Krzysztofory**
From the Conservator's Chronicle. Krzysztofory Palace
- 331 _____ Wacław Passowicz **Kronika działalności Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w 2008 roku**
The Chronicle of Activity of the Historical Museum of the City of Kraków in 2008